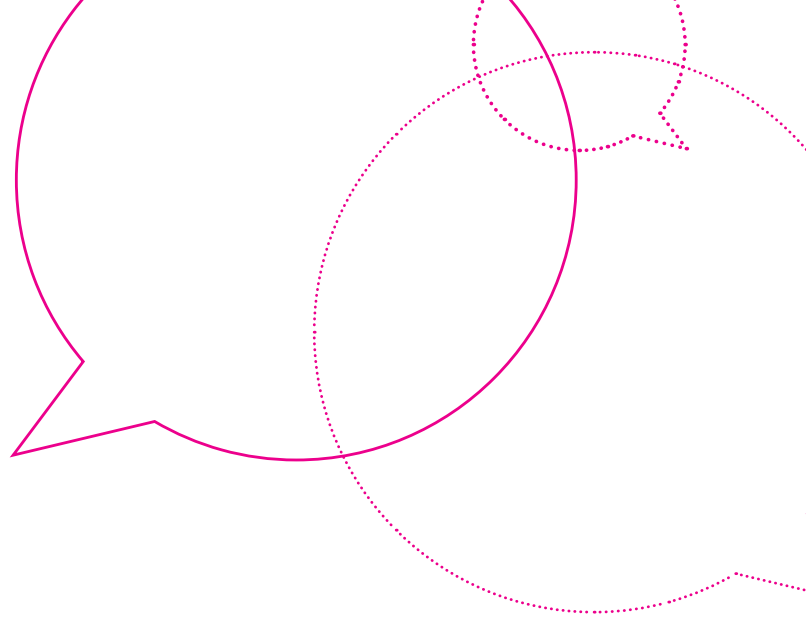

PARTICIPATIECONTINUÛM

TOELEIDING

Participatie... Het is hip, en we doen het allemaal, toch? Maar de manier waarop je werkt aan gelijke participatiekansen kan sterk verschillen. Trouw aan onze visie ontwikkelde Dēmos een participatiecontinuüm met 7 succesvolle strategieën! In deze fiche geven we duiding bij de strategie *toeleiding*.

info@demos.be

www.demos.be

www.facebook.com/demosvzw

twitter.com/demosvzw

Als je kiest voor toeleiding begeleid je de toekomstige participant via drempelverlagende initiatieven naar een bestaand vrijetijdsaanbod. Je kan op een heel gevarieerde wijze toeleiden, want mensen ervaren diverse drempels om te kunnen genieten van dat aanbod. Sommige mensen overbruggen de kloof naar dit bestaande aanbod door de kostprijs te drukken, maar voor veel mensen is geld niet de enige drempel. Er zijn dus ook andere drempels waar je als organisatie best aan werkt. Als dit besef in je organisatie aanwezig is, kan je allerlei zaken doen om de toekomstige participant beter zijn plek te laten vinden bij je aanbod.

Voorbeeld: Er zijn heel wat steden en gemeentes die een UiTPAS of kortingspas met kansentaxifree invoeren. Hierdoor wordt het lidgeld of de deelnameprijs van activiteiten verminderd, waardoor nieuwe deelnemers zich minder zorgen maken over de kostprijs als mogelijke drempel.

Voorbeeld: Het Gentse kunstencentrum Campo organiseert elke eerste maandag van de maand een Buurtkeuken. Daarbij nodigt de organisatie de hele buurt uit om gezellig samen op de scène te tafelen. Vrijwilligers zorgen samen met een kok telkens opnieuw voor een feestdis. En na de maaltijd volgt een artistieke ingreep, waarbij een aan het huis verbonden artiest een inkijk geeft in zijn of haar werkproces. Deze activiteit zorgt er dan voor dat de weg naar dit vaste aanbod minder onpersoonlijk en onveilig aanvoelt.

EXTERNE TOELEIDERS

Als organisatie kan je zelf diverse activiteiten opzetten om de toeleiding naar je aanbod te vergemakkelijken. Je verlaagt drempels en je kan inzetten op een betere contactopname met je beoogde deelnemer die een specifieke aanpak vereist.

Maar tegelijk zien we in Vlaanderen ook heel wat voorbeelden van toeleiding via externe toeleiders. Als bruggenbouwers, buddy's of peter of meters zijn ze een draaischijf tussen deelnemers en vrijetijdsaanbieders. Vertrekkend vanuit de interesse van hun doelpubliek, zorgen ze voor begeleiding naar een passend vrijetijdsaanbod. En als het lukt, levert dit soms mooie verhalen op. Leslie Ramboer werkt bij de Kortrijkse sportdienst en geeft een getuigenis over een geslaagd toeleidingsverhaal:

“Abdullah is sinds 2015 in België en volgde les in het OKAN. Via zijn schoolbegeleider kreeg ik de vraag om gratis tickets te regelen voor de midzomerrun. Dat lukte en op deze wedstrijd liep hij de zevende plaats, in het midden van de ramadan en in sneakers. Vervolgens klopten zijn begeleider en ik aan bij een lokale atletiekclub in Kortrijk. Nadat ik al 2 keer tevergeefs op hem wachtte in de club kwam hij toch opdagen... met zijn fietske vanuit Anzegem! Met de loopcommunity hebben we dan bijgelegd om een loophorloge aan te schaffen. Snel werd duidelijk dat hij talent had op de afstand. Hij werd in zijn eerste jaar direct Belgisch Kampioen en hij heeft alles om het ver te schoppen in de sport. Ik volg hem vanop afstand maar het is leuk om te weten dat het begon met enkele gratis kaarten voor een urban loopwedstrijd...”

EEN JOB OP ZICH

Voor sommigen is toeleiding een taak die erbij komt in de vrijwilligerstijd. Zo zijn er in de vrije tijd ook talrijke [buddyprojecten](#). Maar voor anderen is het echt een job op zich. Voor deze beroepskrachten is toeleiding een ambacht, met do's-and-don'ts. We gingen voor een publicatie in gesprek met enkele professionele toeleiders. Ze leerden ons dat toeleiding best steeds gepaard gaat met veel empathie voor je doelpubliek en maatwerk, omdat een zuiver 'instrumentele' vorm van toeleiding meestal niet werkt bij hun doelgroep.

INTERACTIE

Bij Dēmos kijken we naar toeleiding als een succesvolle strategie om participatief te werken. Wel zijn we ervan overtuigd dat toeleiding pas werkt als het vertrekt vanuit een goed persoonlijk contact met de persoon die wordt toegeleid. Er zijn voorbeelden van toeleiding waar geen persoonlijk contact nodig is, waar zelfs een informatief gesprek aan een balie al genoeg kan zijn. Toch leert de ervaring dat minder kansrijke groepen meer begeleiding nodig hebben.

TOELEIDING OVERSCHAT?

Tegelijk waarschuwen we voor een enge focus op toeleiding als enige participatiestrategie. Als je sommige beleidsteksten leest, lijkt het wel alsof toeleiding de enige vorm is om participatiekansen te realiseren. Daarin schuilt een gevaar, want er zijn ook problemen aan de aanbodzijde. We moeten de illusie laten varen dat alle vrijetijdsverenigingen een veilige haven zijn voor potentiële deelnemers. Als toeleiding in je organisatie of lokale beleid een dominante voorkeur geniet, dan riskeer je andere praktijkontwikkelingen te missen. Sommige kinderen en jongeren beleven hun vrije tijd op straat of in een informeel gezelschap, en aarden niet (meteen) in strak gereguleerde vormen van vrijetijdsbesteding. We raden daarom aan om het vrijetijdslandschap te zien als een mozaïek, met een divers aanbod naar verschillende groepen.

FOCUS BREED

We geloven dan ook dat de meest waardevolle toeleiding pas echt werkt als ze wordt gekoppeld aan betekenisvolle vormen van bemiddeling bij het aanbod waarnaar je toeleidt. Een andere oplossing is om als toeleider de focus op 'de vrijetijdsaanbieder' breed genoeg te houden. Je hoeft niet enkel toe te leiden naar wat genoegzaam bekend is als dé club of erkende vereniging. Je kan ook toeleiden naar een informeel gezelschap dat wekelijks sport op een pleintje. Of naar een informele jeugd- of cultuurvereniging die onder de radar van de gemeentelijke ondersteuning opereert. Toeleiden is ook maar één manier om te streven naar een gelijk spelveld. Andere succesvolle strategieën vind je [hier](#).

MEER INFO OVER TOELEIDING

- ⇒ Het Netwerk tegen Armoede maakte dit [dossier](#) over toeleiding.
- ⇒ We schreven een hoofdstuk over toeleiding in onze [publicatie](#) over Bruggen Bouwen.
- ⇒ We maakten ook enkele filmpjes met meer info over [toeleiding](#) en [verenigingsondersteuning](#).
- ⇒ Meer info over drempels verlagen vind je in deze [fiche](#).
- ⇒ Wil je screenen of jouw aanbod toegankelijk is? Doe de proef met deze [drempelmeter](#) voor verenigingen die werd ontwikkeld in de stad Hasselt.
- ⇒ [Overbruggen](#) is een mooi gedocumenteerd en grondig onderzocht bruggenbouwproject uit het Leuvense. Je vindt er ook een documentaire over.